

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004250

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-12-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Абдуллаєва Вікторія Василівна

2. Viktoriia V. Abdullaieva

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 053 Психологія

Дата захисту: 16-01-2026

Спеціальність за освітою: 053 Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11408

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21

Тема дисертації:

1. Практика надання психологічної допомоги в адаптації вимушено переміщеним особам з України
2. The practice of providing psychological assistance in the adaptation of forcibly displaced persons from Ukraine

Реферат:

1. Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних та практичних аспектів надання психологічної допомоги в адаптації вимушено переміщеним українцям. Адаптація розглядається як сукупність процесів функціональної організації внутрішніх механізмів індивіда, що забезпечують його освоєння та ефективну діяльність у соціальному та культурному середовищі на основі підтримки та своєчасного відновлення психофізіологічної та емоційної стійкості. Мета дослідження – встановити особливості надання психологічної допомоги в адаптації вимушено переміщеним українцям. Мета дослідження – встановити особливості надання психологічної допомоги в адаптації вимушено переміщеним українцям. Наукова новизна результатів : Вперше : представлено чотирирівневу інтегративну модель адаптації у контексті воєнної міграції (біофізіологічний, психологічний, соціальний та культурологічний рівні), що систематизує форми прояву адаптації з урахуванням актуальних психотравмівних чинників, пов'язаних з воєнним станом

та вимушеним переміщенням; систематизовано ключові психологічні труднощі українських біженців на основі емоційних, когнітивних та соціальних ознак; виявлено п'ять латентних факторів адаптації та психологічного стану вимушено переміщених українців : емоційна адаптивність, життєва свідомість та цілеспрямованість, гнучкість в невизначеності, соціальна впевненість, автономність поведінки; описано психологічні профілі вимушено переміщених українців із низьким та високим рівнем адаптації, що включають характеристику соціально-психологічної та нервово-психічної адаптації, індивідуально-психологічних факторів, толерантності до невизначеності, психологічного добробуту, тривоги та соціальної довіри; розроблено інтегровану модель психосоціальної допомоги та подальшого супроводу, орієнтовану на потреби вимушено переміщених українців та надано інструкції щодо її адаптації для вразливих груп (літніх осіб, осіб з інвалідністю, батьків із дітьми). Уточнено та конкретизовано психологічні запити вимушено переміщених осіб з України. Розширено та поглиблено наукові уявлення щодо інтеграції підходів психотерапії у роботі з переселенцями та мігрантами. Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у виявленні латентних факторів адаптації переміщених осіб, що може сприяти розробці та адаптації психодіагностичних методів виявлення груп ризику. Описані профілі вимушено переміщених українців із низьким та високим рівнем адаптації дають емпіричне підґрунтя для створення програм психологічної підтримки з урахуванням індивідуальних особливостей даної категорії населення. Зміст теоретичної та практичної частин роботи може бути використаний у процесі підготовки майбутніх психологів при викладанні таких дисциплін : «Психологія особистості», «Соціальна психологія», «Клінічна психологія», «Диференціальна психологія», «Психологія екстремальних та кризових ситуацій», «Психологія кризових станів і травм», «Психологія консультування», «Етнічна психологія» та ін. Рекомендації щодо застосування розробленої програми психологічної допомоги в адаптації вимушено переміщеним українцям враховують формат її надання (онлайн / офлайн), вразливі категорії (літні люди, особи з інвалідністю, особи з ПТСР, батьки з дітьми), забезпечують можливість її імплементації психологами, соціальними працівниками, медичними працівниками та волонтерами, які працюють з переселенцями та мігрантами.

2. The dissertation is devoted to the study of theoretical and practical aspects of providing psychological assistance in the adaptation of forcibly displaced Ukrainians. Adaptation is considered as a set of processes of functional organization of an individual's internal mechanisms that ensure their assimilation and effective activity in a social and cultural environment based on support and timely restoration of psychophysiological and emotional stability. The purpose of the study is to establish the features of providing psychological assistance in adaptation to forcibly displaced Ukrainians. Scientific novelty of the results: For the first time: a four-level integrative model of adaptation in the context of military migration (biophysiological, psychological, social and cultural levels) is presented, which systematizes the forms of adaptation, taking into account the current psychotraumatic factors associated with martial law and forced displacement; the key psychological difficulties of Ukrainian refugees are systematized on the basis of emotional, cognitive and social characteristics; five latent factors of adaptation and the psychological state of forcibly displaced Ukrainians are identified: emotional adaptability, life consciousness and purposefulness, flexibility in uncertainty, social confidence, autonomy of behavior; psychological profiles of forcibly displaced Ukrainians with low and high levels of adaptation are described, which include characteristics of socio-psychological and neuro-psychiatric adaptation, individual psychological factors, tolerance to uncertainty, psychological well-being, anxiety and social trust; An integrated model of psychosocial assistance and follow-up focused on the needs of forcibly displaced Ukrainians was developed and instructions were provided for its adaptation for vulnerable groups (elderly people, people with disabilities, parents with children). The psychological needs of forcibly displaced persons from Ukraine were clarified and specified. Scientific ideas on the integration of psychotherapy approaches in working with displaced persons and migrants were expanded and deepened. The practical significance of the research results is to identify latent factors of adaptation of displaced persons, which can contribute to the development and adaptation of psychodiagnostic methods for identifying risk groups. The described profiles of forcibly displaced Ukrainians with low and high levels of adaptation provide an empirical basis for creating psychological support programs taking into account the individual characteristics of this population category. The content of the theoretical and practical parts of the work can be used in the process of training

future psychologists when teaching the following disciplines: "Personality Psychology", "Social Psychology", "Clinical Psychology", "Differential Psychology", "Psychology of Extreme and Crisis Situations", "Psychology of Crisis States and Traumas", "Psychology of Counseling", "Ethnic Psychology", etc. Recommendations for the application of the developed program of psychological assistance in adaptation to forcibly displaced Ukrainians take into account the format of its provision (online / offline), vulnerable categories (elderly people, people with disabilities, people with PTSD, parents with children), and ensure the possibility of its implementation by psychologists, social workers, medical workers and volunteers working with displaced persons and migrants.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Інформаційні та комунікаційні технології

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Абдуллаєва В. В., Казанжи М. Й. Світовий досвід надання психологічної допомоги біженцям : Можливості імплементації. Наукові перспективи. 2023. №12(42). С. 789-800. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/200/291> (дата звернення : 14.11.2025).
2. Абдуллаєва В. Модель надання психологічної допомоги біженцям. Габітус. 2024. №62. С. 60-63. URL : <http://habitus.od.ua/62-2024> (дата звернення : 14.11.2025).
3. Абдуллаєва В. Теоретико-методологічні основи вивчення практики надання психологічної допомоги. Перспективи та інновації наук. 2024. №10 (44). С. 742-753. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/15622>. (дата звернення : 14.11.2025).
4. Абдуллаєва В. Індивідуально-психологічні детермінанти адаптації українських біженців. Вісник Львівського університету. Серія психологічних наук. 2025. №24. С. 3-13. URL : http://psy-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/24_2025/3.pdf (дата звернення : 14.11.2025).
5. Абдуллаєва В. Латентні фактори психологічних станів українських біженців. Наука і Освіта. 2025. №2. С. 7-12. URL : <https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/arkhiv/vipuski-2025/vipusk-2-2025> (дата звернення : 14.11.2025).
6. Абдуллаєва В. Індивідуально-психологічні передумови адаптивності українців в умовах вимушеної міграції. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. 2025. №2 (67). С. 7-12. URL : <https://journals.maup.com.ua/index.php/psychology/issue/view/436> (дата звернення : 14.11.2025).
1. Абдуллаєва В. В. Організація надання психологічної допомоги біженцям з України. XXIII Міжнародна науково-практична конференція «The influence of society on the development of science and the invention of new methods» (м. Прага, Чехія, 13-16 черв. 2023 р.) : матеріали конф. 2023. С. 334-337. URL : <https://isg-konf.com/uk/the-influence-of-society-on-the-development-of-science-and-the-invention-of-new-methods> (дата звернення : 14.11.2025).
2. Абдуллаєва В. Резильєнтність біженців. Матеріали XXXIX Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (м. Гетеборг, Швеція, 7 грудень 2023 р.). м. Гетеборг (Швеція) : ГО «ВАДНД», 2023. С.276-279. URL : <http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-39.pdf> (дата звернення : 14.11.2025).
3. Абдуллаєва В. Features of social and psychological assistance to refugees. Матеріали V Міжнародної наукової студентської конференції «Молодь і науковий прогрес у соціально-економічному та освітньому просторі суспільства» (м. Кам'янець-Подільський, 5-6 грудень 2023 р.). Кам'янець-Подільський: НРЗВО КПДІ, 2023. С.255-257. URL : <https://kpd.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/Materialy-V-Mizhnarodnoyi-naukovoyi-studentskoyi-konferentsiyi.pdf> (дата звернення : 14.11.2025).

- 4. Абдуллаєва В. В. Проживання сорому та провини у контексті війни. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Modern technologies and processes of implementation of new methods» (м. Мадрид, Іспанія, 6–9 лютого 2024 р.). Madrid, Spain: International Science Group, 2024. С.318–320. URL :<https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2024/02/MODERN-TECHNOLOGIES-AND-PROCESSES-OF-IMPLEMENTATION-OF-NEW-METHODS.pdf> (дата звернення : 14.11.2025).
- 5. Абдуллаєва В. Синдром відкладеного життя у біженців. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференція «Євроінтеграція в мистецтві, науці та освіті: досвід, перспективи розвитку» (м. Клайпеда, Литва, 2024 р.). Klaipėda : Klaipėda University, 2024. С.183–185. URL :https://web.ku.lt/uploads/documents/files/Konferencijos_tezes_2024_03_08.pdf (дата звернення : 14.11.2025).
- 1. Абдуллаєва В. Психологічна підтримка переселенців : Інтегрований підхід до роботи з травмою. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної психології: теорія, досвід, практика» (м. Одеса, 25–26 квітень 2025 р.). Одеса : Університет Ушинського, 2025. С.3–9. URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/23132> (дата звернення : 14.11.2025).

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U000215

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Казанжи Марія Йосипівна

2. Mariia Y. Kazanzhy

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8316-1288

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Журавльова Лариса Петрівна
2. Larysa P. Zhuravlova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-4007-1140**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Поліський національний університет**Код за ЄДРПОУ:** 00493681**Місцезнаходження:** бульвар Старий, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кононенко Оксана Іванівна
2. Oksana I. Kononenko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-8676-7410**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеський національний університет імені І. І. Мечникова**Код за ЄДРПОУ:** 02071091**Місцезнаходження:** вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Соколова Ганна Борисівна
2. Hanna B. Sokolova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9913-1814**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ульяноваєтяна Юріївна Тетяна Юріївна

2. Tetiana Y. Ulianovaetiana Yuriivna

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8643-2063

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Саннікова Ольга Павлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Саннікова Ольга Павлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Княжева І. А.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна